СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК XLV. Ч. 287. Джерзі Сити, Н. Дж., пятниця, 10-го грудня 1937. — No. 287. Jersey City, N. J., Friday, December 10, 1937. VOL. XLV.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ПРИБУЛИ УКРАЇНСЬКІ АРТИСТИ З РІДНОГО КРАЮ

НЮ ЙОРК. — У середу вечором висіли з корабля „Батори" відпоручники „Народної Лічниці" у Львові, якими є: оперова співачка пані Марія Сокіл і дириґент та композитор п. Антін Рудницький. Прибулих гостей привитали представники наших установ і нашого музичного світу в Америці. Як відомо, ці, так добре знані в краю знамениті артисти прибули відвідати американських українців, щоби при помочі концертів призбирати трохи грошей, потрібних на уладження першого українського шпиталю у Львові. Цей шпиталь є вже готовий, а тільки треба ще більшого грошевого вкладу на те, щоби був як слід уладжений, згідно з вимогами модерного лікування. Шановні гості подали, що їх час побуту в Злучених Державах є дуже обмежений і просили в імені „Народньої Лічниці", щоби по українських осередках потворились чимскорше комітети, що занялисяб влаштуванням концертів. Вони привезли з собою багато нових українських музичних творів, себто таких, яких українці в Америці ще не мали нагоди почути.

КОНФЕРЕНЦІЯ БИЗНЕСМЕНІВ НАКРЕСЛЮЄ ПЛЯТФОРМУ.

НЮ ЙОРК. — Конференція передових бизнесменів Америки накреслила програму для оживлення економічного життя в Америці. В цій програмі говориться, що передумовою економічної поправи є звільнення приватного бизнесу і приватної ініціятиви з кайданів, що їх наложили на нього з одного боку уряд, а з другого — працівники. Дальше в тій програмі бизнесмени домагаються: отвертих фабрик, права для кожного робітника окремо заключати умови праці з працедавцем і т. п. Коли бизнес дістане свободу, поворили бизнесмени, то він радо візьме на себе обовязок подбати про безробітних і розвинути нові галузі промислу, які в Америці мають іще необмежені можливості.

БУДУЮТЬ НОВІ ШКОЛИ.

НЮ ЙОРК. — Нюйорський департамент освіти ухвалив побудувати в місті Ню Йорку нових 38 шкіл, коштом 45 міліонів долярів. Коли школи будуть укінчені, вони зможуть дати приміщення 80,000 учням.

ХОРІ НЕ ДІСТАНУТЬ ОБЕЗПЕЧЕНЕВИХ РЕНТ.

НЮ ЙОРК. — Стейтовий департамент праці рішив, що всі робітники, які захворіють і стануть нездатними до праці, не будуть діставати підмоги, що належиться безробітним. Бо умови підмоги безробітним вимагають, щоб людина, яка її дістає, була вповні здібна до праці. В часі хвороби людина мусить шукати собі підмоги деінде.

ПЕРША СУМА НА БУДОВУ ДОМІВ.

ВАШИНҐТОН. — Федеральна адміністрація мешкальних домів визначила першу суму на будову дешевих домів. Ця сума виносить 30 і пів міліона долярів, що їх дістали вісім американських міст. Дальші суми наступлять пізніше.

НАЗНАЧЕННЯ НОВОГО АМБАСАДОРА ДО АНҐЛІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт назначив іще одного амбасадора на зміну попереднього. Цим разом зміна відноситься до американського амбасадора в Анґлії, Роберта Бінґема, який хворіє на малярію і через те не може виконувати своїх обовязків. На його місце приходить Джозеф Кенеді, голова морської комісії.

ҐРІН ТАВРУЄ К.П.О.

БОФАЛО. — Президент Американської Федерації Праці, В. Ґрін, в прилюдній промові гостро натаврував Комітет Промислової Орґанізації і сказав, що цей Комітет завдав американському робітничому рухові такі тяжкі рани, що їх прийдеться довго лікувати.

ВЧЕНІ ОБОРОНЯЮТЬ НАУКУ.

НЮ ЙОРК. — На конференції бизнесменів у Ню Йорку виголосили свої промови три американські вчені: Мілікен, Комптон і Вайдлейн. Вони обороняли науку перед закидами, що вона збільшує безробіття. Говорили, що наука відкриває ріжні можливості для продукції й через те збільшує число занять. Вони остерігали американську суспільність перед антаґонізмом супроти науки, бо за нинішню економічну скруту наука нічого не винувата.

КАЖЕ, ЩО ТЕХНІКА ПОВЕРТАЄ НАС У МАЛПИ.

НЮ ЙОРК. — Проф. антропольогічних наук в Гарвардському університеті, Гут, сказав, що величезний розвій техніки, який у кожному відношенні облекшує нам працю й зменшує нашу умову напругу, доводить нас до стану малп. „Машини стають усе ліпшими й ліпшими, а люди — гіршими й гіршими", говорив він.

ПОДАТКИ МЕЛОНА ВПОРЯДКУ.

Податковий уряд, розглянувши справу неплачення податків з маєтків покійного Андрія Мелона, рішив, що податки вплачували реґулярно і не було наміру з боку заряду податків уникати. У висліді з маєтку Мелона стягнуть тільки решту біжучих незаплачених податків у сумі $600,000, а не трьох міліонів, як сподівався податковий уряд передтим.

РАХУЮТЬСЯ З ПЕРЕМОГОЮ ҐЕН. ФРАНКА.

В Анґлії нема вже сумніву, що війна в Еспанії наближається до кінця, та що це тільки питання короткого часу, коли ґен. Франко стане остаточним переможцем.

ПОСПІШИВСЯ З САМОГУБСТВОМ.

Іван Салаї, господар, по народності мадяр з Концова (коло Ужгороду), мав грошеві клопоти. Щоб з тих клопотів вилізти, оженився недавно з дуже гарною мінайською дівчиною, яка недавно вернулася з Філядельфії, де виграла нагороду краси. Салаї мав дістати як віно із своєю жінкою велику суму. Та гроші не приходили з Америки, а вірителі докучали Салаєві. Він думав, що вже певно з великого віна нічого не буде та з огірчення пішов у поле, підпалив під собою стіг соломи і застрілився. Знайдено там лише згоріле мертве тіло. За кілька днів по самогубстві прислав тесть Салая з Америки понад 100 тисяч кч. З грішми молода жінка вернулась до Америки.

15-ЛІТНІЙ ОБМАНЕЦЬ.

По Перемишлі вештався кілька днів молодий чоловік в однострою підхорунжого з відповідними відзнаками. Підхорунжий широко забавлявся. Одної днини зайшов він до казарм дивізіону жандармерії, де запитався про якогось свого товариша. Дижурному видався підхорунжий підозрілим. Зажадали особистої виказки підхорунжого. Тут і виявилося, що підхорунжий не є ніякий підхорунжий, а тільки звичайний 15-літній ґімназист, учень 3-тої кляси 11-тої ґімназії у Львові, Гари Векслер. Він утік з батьківського дому, а щоб якось жити, представлявся підхорунжим (однострій „позичив" в одного знайомого) та оповідав, що має невеличкий довг, який мусить до години вирівняти, інакше, будучи кандидатом на офіцира, мусить застрілитися. Цим робом багато людей давали йому гроші, аж вкінці він попав жандармам у руки.

630 ПОЛІЦАЇВ ЗГИНУЛИ В ПОЛЬЩІ.

Польська преса пише, що число офіцирів і рядовиків державної польської поліції, що полягли підчас повнення службових обовязків, є 630 осіб. За останній рік згинули в боротьбі з проступниками 17 функціонарів польської поліції.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

КАНДИДАТ НА ПОЧЕСТІ.

В „Юніон Стокярдс" у Лос Анджелесі, в Каліфорнії, має початися 13-го грудня цілотижнева вистава худоби з цілих Злучених Держав. Будуть теж представники чужих країв. Мають дати багато нагород. Одним з найпопулярніших кандидатів на першу нагороду є бугай-чемпіон гірфордської раси. Панна Армада Провера подає ласкавому бичкові чарку чаю.

СЛОВАКИ ПРОТИВЛЯТЬСЯ „ЧЕХОСЛОВАЦЬКОСТИ".

Словацька народня партія предложила парляментові проєкт закону про зміну виборчої ординації. Словацька народня партія домагається признати Словаччині більше послів, згідно зо станом населення. В мотивах внеску підкреслено, що в Чехословаччині припадає один посольський мандат на 50 тисяч населення. Але Словаччина і Закарпаття покривджені. Чисельно справи представляється так, що чеські землі повинні б мати 146 послів, а мають 162. Словаччина повинна мати 69 послів, а має тільки 58. Подібно закарпатські українці повинні мати 12 послів, а мають тільки 9.

Проєкт передбачає впровадити на місце дотеперішнього вислову „чехословацька мова" вислів: чеська мова або словацька. В мотивах стверджується, що чехословацька мова є фікцією й ніколи не існувала. В законах, а головно в конституції, нема місця для таких фікцій.

АРЕШТАНТ З ВЛАСНИМ КЛЮЧЕМ ДО КЕЛІЇ.

Суд у Лодзі розглядав справу Едварда Ренна, обвинуваченого за те, що, замкнений за якусь провину в громадськім арешті в селі Богушиці під Лодзею, велів собі підробити ключ до келії й що ночі покидав вязницю. Аж одної ночі вязничий сторожник стрінув його на салі підчас забави з танцями. Перед судом Ренн оправдувався, що дробив собі ключ, бо йому нудилося в вязниці. Його покарали двома місяцями арешту, але вже без ключа від келії.

ВИБРАЛИ СМЕРТЬ, А НЕ ОПІДЛИЛИ СЕБЕ.

Одна з большевицьких радіових станцій в Еспанії заповіла, що за хвилинку будуть до радія говорити італійські охотники. — „Їх фашисти вислали силою до ґен. Франка — заповіли в большевицькім еспанськім радіо — і тепер вони, пізнавши всю „правду", перейшли добровільно до нас. Ось зараз почуєте їх голос". І справді за хвилину почули слухачі голос: **„Ми говоримо під загрозою большевицьких крісів — тут італійські охотники, взяті до неволі червоними! Хай живе..."**

Дальші оклики італійських охотників-героїв з а г л у ш и в гуркіт крісових стрілів.

ЗНОВУ 1918-ТИЙ РІК.

Польська преса пише: З кінцем листопаду 1918-го р. в околиці Єзуполя, за Галичем, чотири українці підступно (!) вимордували (?) польську стежу під командою Казимира Рахвала. Стежа складалася з чотирьох поляків і одного жида. Польська преса поширює ще й нісенітниці про те, начеб схоплених мучили, повісили за ноги в стодолі й спалили живцем. Річ залишилась би твором фантазії, як би не те, що десь цими днями хтось повідомив прокуратуру в Станиславові, що в Канаді якийсь чоловік при чарці горівки оповідав, начеб він брав участь у згаданому морді. Поляки мови провірили справу, а тепер — коли канадієць вернувся до Галичини — його зарештували й ставлять перед суд.

ЧУТКИ ПРО САМОГУБСТВО ЧЕРВОНОГО КАТА УКРАЇНИ

ЛЬВІВ. — „Діло" подає, що в Москві кружляють поголоски, що застрілився Постишев, член політбюра і центрального комітету комуністичної партії, бувший диктатор України під Советами. Кажуть, що застрілився тому, що Г. П. У. розстріляло його жінку.

ЛОРД ГАЛИФАКС, БЕРЛІН І УКРАЇНА.

ЛОНДОН. — Українське Бюро доносить, що в лондонських щоденниках (як Дейлі Експрес і Дейлі Геральд) згадують з відвідинами лорда Галифакса в Берліні також і українську справу. Пишуть, що в дипльоматичних розмовах у Берліні певно порушувано теж справу України. Бюро зазначує, що це зовсім можливе, бо в останніх часах українські справи набрали особливої ваги, а лорд Галифакс є добре з ними обзнайомлений.

ЩЕ ПРО УКРАЇНСЬКЕ ДУХОВЕНСТВО В УКРАЇНІ.

ЛОНДОН. — „Дейлі Телеграф", пишучи про переслідування духовенства в Україні під Советами, подає таке: „В советській пресі вичисляється далі імена архиєпископів та єпископів, провідників великої групи українського духовенства, яких останніми часами „зліквідовано". Закинула їм советська влада те, що вони нібито приняли фашистівську програму в цілі вибореня Україні самостійности та поставлення її під німецький протекторат" (!).

УЖГОРОДСЬКИЙ КОНҐРЕС НА ФІЛЬМІ.

ЛОНДОН. — Українське Бюро подає, що між 14 і 21 листопаду висвітлювано в Лондоні майже в усіх кінотеатрах фільму з українського просвітянського зїзду, що відбувся 17. жовтня в Ужгороді, на Закарпатті. Фільму висвітлювала британська компанія фільмових новинок „Брітіш Мувітон". Цікаві були пояснення коментатора, який подавав анґлійською мовою інформації про „Національний Конґрес в Ужгороді". Він сказав, що цей конґрес влаштували українці, що живуть у чехословацькій республиці в автономній країні, яка зветься „Підкарпатська Русь". Коментатор постійно вживав назв „українці" й „український". Підчас вистави можна було чути голосні признання з боку публики, коли вона оглядала строї українського селянства, що були дуже цікаві. Головно впадали в очі пишні вишивані жіночі сорочки.

СЕСТРИ ФЕЛІЦІЯНКИ МІЖ „ОБРОНЬЦАМИ ЛЬВОВА".

ЛЬВІВ. — Польські організації святкували шумно 19-ліття „оборони й увільнення Львова". З цеї нагоди удекоровано „хрестом оборони Львова" будинок сестер феліціянок, що був осідком командування т. зв. „відтинку Бема" підчас листопадових боїв у 1918 році.

ПОЛЬЩАТЬ ГУЦУЛЬЩИНУ.

КОСІВ (Галичина). — Посвячено й відкрито будинок польської ґімназії „Товаржиства Школи Людовей", себто тої польської установи, що то займається польщенням українських земель при помочі шкіл, бібліотек, читалень і костюлків.

ГЕРОЙСЬКИЙ ОПІР.

НАНКІНҐ. — Китайські частини ставлять наступаючим японцям тут і там геройський опір. Та боротьба виглядає для них покищо безнадійна. Перемагає японська техніка й модерна зброя, себто те, чого бракує китайцям.

ЗНАВЕЦЬ, АЛЕ НЕ МІЛІОНЕР.

БЕРЛІН. — Вилйем Дод, професор шікаґовського університету, що є американським амбасадором у Берліні, покидає своє становище. Каже, що годі бути американським амбасадором, не будучи заразом міліонером і не маючи тим чином змоги видавати річно яких $50,000, як це звичайно роблять американські амбасадори. Дод вистудіював надзвичайно солідно відносини в Німеччині і добре знає історію Европи. Своїми заввагами він допоміг американському урядові орієнтуватися в европейських справах у часі, коли Злучені Держави готові були зробити поважні помилки. Про це тепер виразно пишуть, зазначуючи, що це не добре, коли така людина не може вдержатись у дипльоматичній службі з браку великого маєтку.

ПАРАДА ТОМУ, КОГО ВИГАНЯЮТЬ.

ВІДЕНЬ. — Приказано опустити Юґославію журналістові Губертові Гарисонові, кореспондентові часопису „Ди Ню Йорк Таймс", за те, що висилав інформації, які урядові були не до вподоби. Журналіста прощали високі урядовці, представники війська і епископ.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Clas· Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДЕ ДІВСЯ ЛІТВІНОВ?

В Европі метушня. По всіх усюдах розїжджаються ріжні дипльомати. Всюди пишуть і говорять про нові політичні уґрупування. А так званий прокомуністичний бльок набирає впливу. Це видно між іншим і з того, що вже й Франція зачинає від вертатися від Совєтів, бо бачить, що, йдучи з ними, нічого не користає. А всякі інші політичні комбінації, їй догідніші, вимагають, щоб не бути в приязні з Совєтами. Ось тим дасться пояснити те, що й французький міністер закордонних справ, що то вибрався в дипльоматичну подорож до ріжних держав, не їде до Москви, хоч стрічається в Берліні з націстичним німецьким міністром, хоч балакає з Варшавою, Прагою і Букарештом.

Таке положення не завидне для комісаря заграничних справ Совєтів. Пропав десь його дипльоматичний хист, бо виходить на таке, що Совєтам загрожує цілковита ізоляція. Тому мабуть не лишилося совєтському комісареві заграничних справ, Літвінову, нічого кращого, як хіба одушевлятися наближаючимися совєтськими виборами і тою великою „демократичною свободою", якої зазнають совєтські піддані, що тепер дістали право голосування. Те й Літвінов зробив, поїхавши до Ленінґраду промовляти до своїх „виборців".

Та саме в тій облуді, що її Совєти виявляють тепер іще й тим ошуством, яке зветься у них „виборами", лежить причина, чому навіть така Франція вже не вірить у совєтську силу. Бож треба хіба зійти з розуму, щоби припускати, що в світі зможе хтось вірити, що в Совєтах відбудуться якісь вибори, коли вислід уже тепер добре відомий, коли вже тепер можна без тих виборів проголосити, хто буде вибраний. Колиж таки, не зважаючи на те, є навіть такі люди як Літвінов, що добачують у совєтських виборах „великі демократичні осяги", що називають такі вибори „демократичними", то щож можуть думати про те все розсудно думаючі люди? Що може в такім випадку думати про Літвінова і Совєти навіть така їх приятелька як Франція?

Не можливо припустити, щоб у Совєтах того всього не добачували, щоб там не було таких, що не зналиб, що розреклямовані Совєтами їхні вибори будуть визнані в культурнім світі нічим іншим, а тільки глумом над совєтськими підданими і демократією. Там теж мусять знати, як розуміє світ ті щоденні, такі чисельні розстріли у Совєтах політично ненадійних людей, себто у багатьох випадках тих, що досі були їх найвірнішою опорою, та що те все вважає світ випливом цілковитого внутрішнього розкладу Совєтів. І тому саме, що европейські дипльомати це все знають, нема тепер між ними на нарадах Літвінова, бо нема їм з Літвіновом про що говорити, коли приходиться говорити про уклад нових сил в Европі.

В ІМЯ СВОБОДИ!

В Тепліц-Шенав, у Чехословаччині, стався конфлікт послів німецької фашистівської партії з чеською поліцією. Коли поліція примушувала юрбу розійтися, то в натовпі були потурбовані також посли. Відомо, що в демократичних країнах особа члена законодатної установи недоторкальна. І хоч, можна думати, поліцаї в Тепліц не знали, що воно чинно образили послів, то у чехословацькім парляменті і особливо в Німеччині однодумці пошкодованих послів підняли бурю протесту проти побиття народніх вибранців. Протести проти порушення недоторкальности послів, ці протести з Гітлерової Німеччини, досить дивні. Аджеж і в Німеччині був законно і всенародно вибраний парлямент. Де ті посли? Що з ними сталося? Очевидно, питаємо не про послів урядової партії: вони живуть здорові. Мова про послів опозиційних — комуністів, соціялістів, католиків, монархістів. Факти, наведені німецькою пресою, що виходить за межами Німеччини, дуже цікаві. З них бачимо, що з послів членів останнього, демократично вибраного, німецького парляменту убито в Німеччині 22 особи. Ці посли не були покарані судом, ні, вони були вбиті без суду, і за їх смерть ніхто не був притягнений до судової відповідальности. Послів парляменту вбито, як безпритульні собаки! Та й собак у культурних державах боронять товариства охорони звірят перед нелюдською поведінкою. А тих 22 посли — то всеж були люди... Йдемо далі: в німецьких концентраційних таборах є немало послів бувшого парляменту. Ці опозиційні посли сиділи у неволі по кілька років, без будьякого присуду. Туди їх післала державна тайна поліція. Між цими послами був син першого президента Німеччини, Еберт, довголітній предсідник німецького парляменту Лєбе і багато інших. Разом їх було 36. Цих послів поліційні урядники били і всяко над ними знущалися. На протести й інтервенції з чужини, головно з Анґлії, їх випущено, але ці посли і надалі живуть під суворим поліційним доглядом і „не чають живота", як колись говорилось у нас на Україні. Чотирнацять послів німецького парляменту ще й дотепер перебувають у темниці. Їх не судять, але й не випускають на волю.

Ці факти свідчать, що послів свого парляменту в Німеччині міряють не тою міркою, що послів у чужих державах.

Ось так виглядає у практиці поведінка теперішніх диктаторів. Бачимо, що й большевицька Москва охоче надягає ризи прихильниці демократії та парляментаризму. У себе Сталін стріляє навіть членів свого уряду, найвизначніших діячів комуністичної партії, але совєтська преса має відвагу протестувати, коли в котрійсь чужій державі буде заарештований комуніст. Ще й досі є в СССР „Міжнародне товариство допомоги революціонерам", яке збирає з робітників і селян вкладки ніби на підмогу тим комуністам, що сидять у тюрмах за межами совєтського Союзу. З невільників збирають гроші і примушують їх, щоб протестували проти поневолення в чужих державах. Диктатор бачить сучок „в оці брата свого", але поліна у власнім оці не хоче бачити.

С. К.

СТАВАЙМО ЧЛЕНАМИ Т-ВА „ПРОСВІТА"!

У звязку з 70-літнім ювилеєм Т-ва „Просвіта" слід пригадати, що кожний українець повинен стати членом цеї найстаршої культурно-освітньої установи на українських землях.

Перед вибухом світової війни мало Т-во „Просвіта" 2,944 читальні та 76 філій.

Сьогодня є понад 3,200 читалень і 89 філій.

При філіях є: 43 бібліотеки-випозичальні з 34,878 книжками, 59 мандрівних бібліотек з 1,661 книжками, 30 філій мають власні доми, 9 філій мають власні площі. При читальнях є: 1,520 аматорських театральних гуртків, 543 хори, 87 орхестр, 127 самоосвітніх кружків, 174 жіночі секції, 48 дитячих садків, 884 читальняні доми, 30 у будові, 301 читалень мають приготований матеріял до будови дому. По читальняних бібліотеках нараховується 276,027 книжок.

Усе те вислід повоєнної праці Т-ва „Просвіта" у Львові. Праця та призначена для всього українського народу, для піднесення нас самих на такий культурний рівень, щоб нам не було соромно перед чужинцями, щоб ми, як культурна нація, могли сміло сягнути по ті права, які мають усі свобідні народи. З розвитком культури й освіти набудемо також матеріяльні добра, а ці дві сили: культура-освіта та матеріяльно - грошева потуга поставлять нас у ряди свобідних народів.

Ця праця вимагає грошей. Потрібні „Просвіті" гроші пливуть: 1) з дару й 2) членських вкладок.

. На підставі рішення загальних зборів та згідно з постановами статуту усталено отсі форми членства Т-ва „Просвіта":

а) члени звичайні, які платять річно 2 амер. доляри і дістають за це артистичну членську грамоту, історичну картину й при кінці року членські книжечки. Крім членів, що платять 2 дол., є ще так зв. масові члени, які платять річно 1 ам. доляр і дістають за це членську грамоту, історичну картину і календар „Просвіти". Масове членство має обхопити всіх свідомих українців, а знижено членську вкладку на те, щоб дати змогу робітникам і незаможним селянам та інтеліґентам вступити в члени „Просвіти".

б) члени спомагаючі платять річно 10 амер. долярів і крім грамоти та членської картини дістають видання „Просвіти" в люксусовій оправі. В тім випадку можуть дістати календар „Просвіти" та річник „Життя і Знання", оправлені в полотно, або книжки, вибрані добровільно з катальоґу на квоту 5 ам. дол.

в) члени добродії платять 25 амер. долярів і дістають спеціяльні нагороди, як книжки, оправлені люксусово в півшкіру. Є це найвища, почесна катеґорія членів.

Установи платять засадничо вкладку фізичного члена. Але коли установа є добре матеріяльно ситуована, повинна, а навіть обовязана, платити вкладку 10 ам. долярів, тимбільше, що установа дістає за це книжки й журнали, які напевно будуть корисні для членів дотичної установи.

Виходить з цього, що Т-во „Просвіта" звертає членові майже в цілості його вкладку, а це в формі книжок. Решта з тої вкладки (кілька чи кільканацять центів) іде на культурно - освітню працю. Щоб ці рештки могли дати потрібний фонд, мусять усі стати членами.

Акція масового членства знайшла велике зрозуміння в краю, де останнього року коло 25,000 українських громадян, головно селян, вступили в члени „Просвіти". На самій Лемківщині є тепер коло 400 членів.

Треба, щоб і українська іміґрація в Америці пішла слідом старого краю, тимбільше, що їй всежтаки лекше змогтись на ці 2 доляри, як селянинові в старім краю на 2 зл.

Вступаючи в члени „Просвіти", виконуємо свій національний обовязок, а рівночасно даємо доказ, що вповні розуміємо ролю і значіння найстаршого українського культурно-освітнього Т-ва, що своєю діяльністю обхоплює ціле духове життя українського народу, як у краю так і на іміґрації.

Михайло Дудра,
відпоручник Т-ва „Просвіта.

ПОМАГАЮТЬ БУДУВАТИ КОСТЕЛИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

„Новий Час" подає:

В кореспонденції з Познаня Софія Карчевска в „Курєрі Варшавскім" інформує про допомогу Познанщини в будові костелів на східніх „кресах":

„В Познані від трьох літ функціонує „Зйонзек Полек для вспераня убоґіх косьцьолуф на кресах всходніх", оснований за ініціятивою кард. Ґльонда. Провід спочиває в руках пані Свінарской, що в своїй хаті створила централю цеї акції. Тут в означеному дні сходяться пані, щоб спільно шити білля для костелів. гаптувати орнати, стули, капи. Водночас відбувається поділ праці і матеріялів, які пані забирають додому для викінчення роботи. Тепер у самому Познані працює біля 80 осіб. До співпраці втягнено й провінцію. Головно радо помагають „Содаліції". Не відмовляються від співпраці жіночі товариства. З Чарнкова, Жніва, Бидґощі та Острова надходять пачки з ручно виконаним костельним біллям. З наближенням довгих осінних і зимових вечорів праця значно зростає.

„Від березня до вересня вислано 50 пачок. Були в них: орнати, келихи, пушки, стули, хрести та багато інших предметів.

„В міру змоги залучується до кожної пачки друковане слово, що на пограниччі виконує народову місію. Згаданий „Звйонзек" збирає теж пожертви на будову костелів.

„В останньому часі, читаємо в кореспонденції, познанське жіноцтво реалізує думку про будову костела в Переспі на Волині. Досі зібрано на цю ціль 1,000 злотих".

Таким чином в акції, яка має на меті закріплювання польщини на наших землях, бере участь ціла Польща. Познанська жіноча орґанізація не одинока, що займається цею справою. Займаються нею теж ріжні орґанізації й центральної Польщі.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Ню Йорк, Н. Й. — У звіті з другого зїзду О. О. Л. має бути, що розходу було $2,588,-08, а не $588.08, як було подано.

Ром, Н. Й. — У дописі про Листопадове Свято додати: вступне слово на концерті виголосив гром. Іван Лаврук.

— О, чую, що ти оженився?

— Так... Знаєш, у парубоцькому стані я почував себе зле і вдома і поза домом. Тепер почуваю себе дуже добре поза домом.

Федір Б. Ісяґін.

ЧЕРЕЗ ЛЮЛЬКУ

I.

З подружжям так як із льотерією: нема певности. На тисячу чисел тільки один виграє, і то рідко стільки, щоби гроші вернулися. А всеж кожний сподівається і вірить, що на його льос упаде головна вигра; а потім бачить, що його льос треба викинути!

А з подружжям то тут іще гірше. Старі черевики, зношену блюзку, позачинаний капелюх — усе це можеш відкинути на бік або подарувати прошакові, а собі купити щось нове, гарне; зате старої жінки, яка ще до того злобна та сварлива — не візьме навіть чорт.

II.

Пантелеймон Михайлович Полномазів приймав свою долю як кару Божу, зітхав час від часу, коли вже йому було занадто тяжко, та вже й не думав боронитися.

— Коли хто з жінкою живе в незгоді — каже він бувало — то все воно краще піддатися, ніж противитися. Бо коли вона й сповнить твою волю, то щойно тоді зачнеться пекло для тебе. А коли вона не послухає тебе — то навіщо противитися?

Так то Пантелеймон Михайлович Полномазів був фільософ і він мав причину бути ним. Бо Люіза Карлівна, його жінка, була родом з пекла, якій товстолезний Пантелеймон Михайлович нічого не міг вдіяти.

Полномазів мав невеличку гостинницю на передмісті. Гостинниця була, щоправда, скромна, а всеж мала своїх добрих гостей, що заходили на чарочку та пироги. Як він оженився з Люізою Карлівною, доброю, німецькою господинею, зробив добрий вибір для господарства: бо ця енерґічна й дуже резолютна німка зуміла за короткий час своєю запопадливістю, порядком і чистотою та ощадністю піднести доволі підупале господарство. При вікнах висіли муслінові фіранки, страви подавала лише на таці, на столах усюди стояли попільнички з гарними образцями та приповідками, а зо страв, які осталися з попереднього дня, робила паштетики, які продавала по пять копійок. Люіза Карлівна вираховувала теж кожну скибку хліба, щоби тільки нічого не змарнувалося.

Та чим краще йшло підприємство завдяки Люізі Карлівній, тим більше безсилий почувався Пантелеймон Михайлович, наче звязаний на руках і ногах. Бо касу та всі ключі мала Люіза Карлівна, а Пантелеймон мусів бути вдоволений, коли вполудне дістав свою горівочку, а в неділю пляшечку руму до чаю.

Зате Люіза Карлівна дбала, щоби приладити чоловікові всяких страв: баранину із смаженими буряками, голубці, яєшницю, всього, що він любив, давала йому так страшно багато, а навіть силувала його, щоб зїв до решти, коли часом чогось трохи оставив.

— Їдж, їдж, то будеш здоров і сильний, — ти вже геть висох!

І він постогнуючи напихався наче корова, яка дісталася на конюшину; їв усе дочиста.

Бо Люіза Карлівна знала: чим краще годувати льва, тим лекше його усмирити.

III.

Та було ще щось, щодо чого Пантелеймон Михайлович Полномазів заховав свою незалежність і чого боронив якнайзавзятіше та найрозпучливіше, наче ворог, зіпхнутий на своє останнє становище.

Пантелеймон Михайлович любив по обіді закурити люлечку. То була стара, поправді до нічого, глиняна люлька, із зачорнілим цибухом, а тютюн такий, що треба було лише глянути на нього, а вже можна було розхоруватися. Та Пантелеймон любив цю люльку, а ще більше цей тютюн. За ніщо в світі не заміняв був би його за інший.

Які бої, які завзяті сцени викликала вже нераз ця люлька! Люіза Карлівна взагалі не могла стерпіти диму, та ця махорка була для неї вже така страшна, що все виходила з хати, як лише Пантелеймон витягав капшук із кишені. Може й тому він так дуже привязався до цієї звички: це були одинокі хвилини за ввесь день, коли йому ніхто не перешкаджав, коли почувався господарем у своїй хаті!

А зрештою все, коли лише була яка суперечка, то Пантелеймон Михайлович вкінці зітхав легенько, клав свої незугарні руки на живіт і говорив:

„Як на небі, так і на землі!"

Та з люлькою то вже була інша справа. Ця люлька то було його життя, його душа, його все. Коли витягав капшук із кишені, сдаранно вибивав люльку та знову напихав її, закурював тютюн, а потім щасливо курив — то все те робив з такою набожністю...

IV.

Так то Пантелеймон Михайлович Полномазів сидів собі раз знову у свому куті. Зїв цілі гори блинів із сметаною та топленим маслом, випив горівочку й саме тепер витягнув капшук із кишені. Як хотів вичистити люльку, побачив, що на столі не було попільнички.

Та після стільки блинів йому так хотілося спати, було йому якось так приємно, що не міг устати навіть, щоб узяти склянку із сусіднього стола. Томуто вичистив люльку над своєю порожньою тарілкою і хотів саме набити люльку тютюном, як нараз увійшла жінка, щоб забрати посуду, заки він іще викурив. Жінка станула перед його столом, наче прикована.

— Що, ти важився висипати свій гній на мою тарілку — ти свине!

І заки ще Пантелеймон успів відповісти бодай словечко, Люіза Карлівна вирвала йому люльку з рук і вибігла з хати.

Пантелеймон Михайлович Полномазів сидів тут, наче поражений громам. Коли вкінці зрозумів, що сталося, старався встати. Та із стогоном опав знову на крісло. Йому здавалося, начеб хто серце вирвав йому з грудей: не відчував тепер уже нічого: ні злости, ні люти — був наче приголомшений.

Так сидів до вечора.

Як Дунька, горнична, поставила перед нього чай і пироги, не торкнув їх.

Була вже одинацята година, як Полномазів вкінці мовчки підвівся та з гуркотом пішов горі сходами, що вели до спальні.

V.

Як Пантелеймон Михайлович Полномазів увійшов до спальні, жінка лежала вже в ліжку. Вона вдала, ніби вже спить, та Пантелеймон знав, що вона ще не спить; із сіней бачив він світло крізь шпару у дверях: вона щойно тепер загасила свічку.

Полномазів засвітив собі свічку. А потім став чалапати своїми скрипливими чоботами від вікна до дверей, все туди й назад, туди й назад.

Вкінці вже не могла стерпіти того Люіза Карлівна. Обернулась і сказала:

— Чи ти таки не підеш спати? — таж ти нікому не даси спокою!

Полномазів засопів і пристанув: — Я знав, що ти прикидаєшся! Коли хочеш мати спокій, то дай мені мою люльку!

— Люльки не дістанеш! — засичала Люіза Карлівна й відвернулася до стіни.

— Так, так, побачимо — сказав грізно Пантелеймон, який добре почув необережний рух жінки. І одним рухом вихопив їй подушку зпід голови.

Люіза Карлівна зірвалася наче кітка, якій хочуть забрати котенятко, зашипіла, в одній руці держала люльку, а другою дала стусана чоловікові, що він аж заточився.

— Ти даси мені люльку! — простогнав Полномазів захрипло та знову заточився до ліжка.

— Ось маєш її! — скрикнула Люіза Карлівна та з усієї сили жбурнула люлькою об стіну, що з бренькотом розбилась у дребезги.

Хвилину царила мертва тишина.

Пантелеймон наче скаменів.

Потім випростувався. Тінь його велитенських плечей виросла аж до стелі. Його надуте лице було біле наче стіна та таке страшне. Піна виступила на уста.

Страшний, пронизливий крик пронісся хатою...

На другий день рано знайшли Люізу Карлівну вдушену в ліжку.

Пантелеймон Михайлович Полномазів сидів перед нею і не міг нічого відповісти.

Дебют.

Добродій Прищіпка стає перед судом за побиття своєї жінки. Суддя відбирає ґенералії і вкінці питає:

— Караний?

— Ні, прошу світлого суду, це моє перше подружжя.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

—о—

БАГАЦЬКО ГАЛАСУ.

В американськім громадянстві зчинилася справжня буря через те, що д-р Вилйем Ален Нілсон, президент колеґії Смита, на бенкеті в його честь виступив із заявою, що материнська любов до дитини звичайно випливає з себелюбства матери. Себто, що мати любить властиво не дитину, а себе.

У голосній дискусії, що зчинилася від цеї заяви, багато людей виступали проти д-ра Нілсона. Дехто з них казав, що заява не відноситься до всіх випадків, інші що вона ніколи не відповідає правді, ще інші, що вона страшна. Говорили ці люди про думки д-ра Нілсона, начеб він перший у світі підняв такі думки. Тимчасом такі думки носили ріжні вчені здавна. Навіть у самому Ню Йорку є два роки тому зорґанізувалося специяльне товариство, котре поставило собі за ціль „розвінчати" материнську любов. Коли багато гостріші виступи тої ґрупи не викликали великого галасу, який викликає тепер заява д-ра Нілсона, то можна вносити, що це певно тепер тому так багато галасу робиться, що сумніви про безінтересовність матерей підносить визначний виховник.

„РОЗВІНЧУВАННЯ".

Згадана орґанізація, що два роки тому бралася підносити сумніви про матері, вживала в своїй програмі слова „дібонк" (DEBUNK).

Слово це створено зо слова „бонк" (BUNK), котре є скороченням слова „бонком" (BUNCOMBE), що значить гучне вихвалювання, підбріхування, обман.

„Дібонк" значить відкликувати ці всі неправдиві вихвалювання, отже відбріхувати, розкривати обман. У нас на це вживається часто слова „розвінчувати", себто здіймати з людини (наприклад, з дівчини або з князя) вінок. Останіми часами стали теж уживати слова „відбронзовувати", себто знимати бронзову поволоку; це очевидно натяк на бронзування, отже покривання (статуї) бронзом, себто блискучою поливою.

ПОШЕСТЬ РОЗВІНЧУВАННЯ.

В Америці перед світовою війною зайшла була справжня пошесть розвінчування. Взялись історики, письменники, критики розвінчувати всіх і вся. Розвінчували наперед багачів, котрих до того часу малювали як справжніх героїв американського народу. Розвінчували потім американських політиків, виказуючи їх перекупність, зрадливість, себелюбство. Розвінчували навіть героїв американської революції, виказуючи, що вони часто заслонювалися високими ідеалами, а на ділі керувалися власним інтересом.

Як скінчили вже всіх розвінчувати, як не було вже кого розвінчувати, стали „розвінчувачі" розвінчувати тих, що розвінчували, доказуючи, що і їм при розвінчуванні не все йшло про правду, а про славу, гроші, силу й такі інші себелюбні інтереси.

СЕБЕЛЮБСТВО И НАРОДОЛЮБСТВО.

Розвінчуючи розвінчувачів, привертали часто назад добру славу розвінчаним. Часто показувалося, що розвінчані деколи поступали з себелюбних інтересів, а всетаки вони вміли ці себелюбні інтереси погодити з добром ширших кругів народу, що те, що вони робили на свою користь, виходило теж на користь ширших кругів громадянства.

Виходило тоді зовсім нове поняття себелюбства й нове поняття любови до інших людей. І це мабуть поняття треба би примінити до цеї дискусії за материнську любов. Правда, мати може й поступає супроти своєї дитини з власного інтересу, навіть, як вона це закриває й говорить про свою безінтересовну любов, одначе це не зміняє її ролі й ваги для дитини. Не в тому річ, чи материнство випливає з себелюбства матери, а в тому, чи воно бере під увагу добро дитини, чи може обмежується добром матери й посвячує дитину для матери.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЖІНКИ — В ОРҐАНІЗАЦІЙНІ РЯДИ!

Вже найстарші українські закони признавали жінці значні права. Вже в найдавніших часах „жіночої неволі" серед українського народу жінка була щирою дорадницею і товаришкою чоловіка. Вона мала вже тоді значну свободу. Але чи жінка як така дійсно використала ту свободу так, як треба?

А от ми тепер живемо в Америці. І маємо тут повну свободу. Жінка має тут навіть певні привилеї. Але чи ми покористуємось як слід цею свободою?

Коли українська жінка в минувшині й сучасности не осягнула стільки, скільки повинна, то вина в тому, що вона була і є ще досі слабо зорґанізована. Коли ми далі будемо ходити одинцем так, як ми у подавляючій частині ще й досі ходимо, то не осягнемо багато. Та українська жінка не бажає зла ні собі ні своїм дітям, ні свому чоловікові, ні свому народові. Вона певно щиро бажає добра. А коли так, то треба піти один крок далі. Треба бути дійсною патріоткою і ставати в ряди зорґанізованого українського жіноцтва. На те й заложено Союз Українок Америки. І тому є обовязком кожної свідомої жінки-патріотки бути в СУА. Ми маємо чутливі серця. Нас скоро вхопить за серце палке й патріотичне слово бесідника. Тільки біда з нами, що в нас часто є соломяні вогні. Спалахнуть і погаснуть. І біда ще та, що ми беремо справи дуже особисто. Не глядимо на роботу, а на те, чи якась особа нам приємна, чи ні. Ми в Філядельфії роздумуємо над тими всіми справами. Наше жіноцтво з 5 відділів СУА є за те, щоб жінки не робили собі самим кривди і не стояли поза рядами орґанізації, а щоби були прикладом обєднаної праці на народній ниві. Для цеї цілі скликуємо навіть на день 19. грудня віче і ми певні, що саля буде виповнена нашими жінками. Тимбільше, що буде нагода послухати між іншими бесідницями ще й пані О. Штогрин, нашої делеґатки, що відвідала Рідний Край.

М. Головата.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЧЕСТЕР, ПА: Тов. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 12-го грудня, в годин 1:30 пополудні в Рускім Домі. Обовязком кождого члена бути на тих зборах і також просимо довгуючих вирівнати свої залеглости. На тих зборах буде вибір нового уряду на 1938 рік. Неприявний член буде караний після ухвали. — В. Новак скр.

БОСТОН, МАСС. Тов. Дружина Князя Данила, від. 238, повідомляє своїх членів і члениць, що місячні збори відбудуться в неділю, 12-го грудня, зараз по Службі Божій в церковній галі, 136 Арлінґтон вул. Просимо всіх прийти та привести своїх знайомих, котрі бажалиб вступити в члени У. Н. Союзу. Також члени повинні вписувати своїх дітей до своєї власної орґанізації. — І. Чопик, предс.; Д. Сілінський, кас.; Н. Давискиба, секретар.

ДОБРА КНИЖКА ЦЕ ГАРНИЙ РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК

НА ДАРУНКИ ДЛЯ ЧОЛОВІКІВ НАДАЮТЬСЯ:

ГІРКИЙ ТО СМІХ
Тут автор, Степан Шухевич, оповідає, не жаліючи себе, з мужеською твердістю, про світову війну ---- $1.00

ПРИГОДИ ДОБРОГО ВОЯКА ШВЕЙКА В СВІТОВІЙ ВІЙНІ
Славний чеський письменник Ярослав Гашек представляє насмішливо вояка, що до війни не належить та пробує з неї вийти хитро, мудро, невеликим коштом.
1) Швейк на фронті ---- 1.00
2) Швейк у запіллі ---- 1.00

ГАЙДАМАКИ
Всі ми знаємо безсмертну історичну поему найбільшого українського поета Тараса Шевченка, але чи має ваш приятель це видання, пречудно ілюстроване українським мистцем А. Г. Сластьоною, у великім форматі (13 цалів вширш, 17 цалів завдовжки)?
1) у паперовій оправі ---- 1.50
2) у полотняній оправі ---- 2.50
3) у люксусовій оправі ---- 3.50

ГЕТЬМАН МАЗЕПА
Історична повість Данила Мордовця про цей критичний період української історії, в двох частях, оправлених разом ---- 1.25

ІДУ НА ВАС
Новий український письменник Юліян Опільський взявся малювати цею повістю славні часи великого українського князя Святослава, що правив у другій половині 10-го століття й ходив у похід на Дунай ---- 1.25

ЗАМОК У КАРПАТАХ
Французький письменник Жіль Верн, відомий у цілому світі зо своїх повістей про пригоди, бере тут собі героя з українського народу та малює життя в українських Карпатах ---- .50

НА ДАРУНКИ ДЛЯ ЖІНОК І ДІВЧАТ НАДАЮТЬСЯ:

ЦАРІВНА
Відома українська авторка Ольга Кобилянська малює тут надзвичайну жіночу постать, що дивиться з погордою на дрібні буденні інтереси і бореться з надлюдським завзяттям за повне зрівняння пригнобленої жінки ---- 2.50

ТВОРИ МАРКА ВОВЧКА
Під цим чоловічим імям Марія Вілінська, замужна за Марковича, писала безсмертні твори, в котрих малювала тяжку долю української жінки ---- 1.25

В НЕДІЛЮ РАНО ЗІЛЛЯ КОПАЛА
Романтичне оповідання Ольги Кобилянської про молодого парубка, що кохається в двох дівчатах ---- .90

ОЛЮНЬКА
Андрій Чайковський малює долю безталанної Олюньки, а притому цікаве життя ходачкової шляхти ---- 1.25

ВІДРОДЖЕННЯ
Великий московський письменник Лев ґраф Толстой малює в цій великій повісті, як шляхтич доводить дівчину до упадку, в котрім вона остаточно стає на суд як убивниця; доля немовби покликала звідника на суддю зведеної, але направду нате, щоб дати йому нагоду зрозуміти свій учинок (в трох частях, у двох томах) ---- 2.50

НА ДАРУНКИ ДЛЯ МОЛОДІ НАДАЮТЬСЯ:

РОКСОЛЯНА
Повість з часів татарських нападів на Україну, оповідає про те, як українська дівчина попала бранкою в татарську неволю, а потім стала в Туреччині одинокою жінкою султана (з образками Михайла Фартуха) .50

МАЛІ ГЕРОЇ
16 ріжних оповідань про ріжні геройські вчинки дітей (з ілюстраціями) ---- .85

ОДАРКА
Оповідання Андрія Чайковського для дітей (з малюнками Петра Андрусева) ---- .35

ПРИГОДИ КАЧУРИКА
Цікаве оповідання Б. Герца (з ілюстраціями) ---- .15

ПРИГОДИ ПІНОКІЯ
мистецький твір італійського письменника Кольодія, сумна й весела історія деревляної ляльки, що оживає (з ілюстраціями) ---- 1.00

Перешлемо ваше замовлення просто на адресу того, кому Ви схочете цей дарунок зробити. Перешлемо так, щоб він одержав дарунок на Різдво. Замовлення опаковуємо в гарний святочний різдвяний папір, а на кожній книжці випишемо йменння даруючого та йменння обдарованого.

Замовлення пересилайте на адресу „Свободи":

"SVOBODA,"
81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

—о—

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

В неділю, 7. листопаду, відбулись орґанізаційні збори відділів У. Н. Союзу. На ті збори явились урядники, що заступали 25 відділів У. Н. Союзу з Філядельфії й околиці, а також делеґати з минулої конвенції та кількадесять членів. Зборами проводив гол. радний С. Слободян, а секретарював С. Гвіздь.

Гол. рек. секретар Д. Галичин говорив на тему теперішньої кампанії за приєднування нових членів, вказуючи на те, що місцеві відділи покищо не виказали праці в тій кампанії і є позаду в порівнянні з відділами по інших великих містах. Рекордовий секретар задержався довше в своїй бесіді над справою приєднування молоді до У. Н. Союзу, подаючи практичні вказівки, в який спосіб треба підходити та яких арґументів уживати при орґанізуванні молодих членів.

Гол. предсідник М. Мурашко звернув увагу на те, що до конвенції ми всі писали й піддавали думки та пропозиції щодо того, які справи мають бути вирішені на конвенції, та тепер конвенція вже минула, а тому прийшов час залишити слова та всякі проекти; а братись до діла, до конструктивної праці. Такою конструктивною працею має тепер бути посилення У. Н. Союзу новими членами.

Опісля наступила дискусія, у якій забирали слово поодинокі урядники та члени, як: Найда, Малик, Лежняк, Фіґун, Пашук, Свистун, д-р Ґалан, Тимчій, о. Врублевський.

Гром. Найда був за те, щоб творити спортові дружини, а це поможе в орґанізуванні молоді до У. Н. Союзу. Сказав також, що, на його думку, „Юкрейніен Віклі" не причиняється до орґанізування молоді до У. Н. Союзу, а хіба тільки до ріжних ліґ.

Гром. Малик підносив, що при переписуванні членів з Молодечого Департаменту до старших У. Н. Союз повинен давати вищі грошеві вартости, ніж тепер дає. Піддав також думку, щоб на Філядельфію признано ще одного українця місцевим Союзовим лікарем, а саме д-ра О. Гарасима. На те всі присутні урядники радо згодились.

Гром. Лежняк звертав увагу на те, що „Свобода" повинна писати більше про юнійний рух, а головно про Сі. Ай. О.

Гром. Фіґун говорив про реформу, зазначуючи, що старі члени чуються покривджені, а тому, щоб їх задоволити, треба їм признати вищі дивіденди.

Гром. Пашук говорив про те саме, що підносив на конвенції, себто, що, мовляв, деякі члени головного екзекутивного комітету не подбали як слід про інвестиції У. Н. Союзу, і якби так інші урядники там були, то Союз не був би мав страт на морґеджах у часі депресії.

Гром. Свистун і о. Врублевський накликали до згоди, а д-р Ґалан підносив, що на конвенції У. Н. Союзу вживано метод американської політичної партії, а так не повинно бути, бо У. Н. Союз це запомогова орґанізація.

На ті всі справи, що були тут порушені, головні урядники, а саме, М. Мурашко й Д. Галичин, давали належні відповіди та пояснення.

Тому, що дискусія затягнулась довго, а в тім самім домі мало відбутись Листопадове Свято, то радний С. Слободян закрив збори з тим, що з початком грудня будуть скликані знову збори, але вже тільки з самих відділових урядників, і на тих зборах будуть обговорювати виключно справу приєднування нових членів до У. Н. Союзу.

Такі збори відбулися 5. грудня. Кожний місцевий відділ був заступлений двома або трьома урядниками. Головою зборів був гол. радний С. Слободян, а справу орґанізуваннія нових членів реферував гол. рек. секретар Д. Галичин. Над цею справою велась оживлена дискусія, у якій забирали слово майже всі присутні урядники та висказували свої думки, в який спосіб булоб найкраще попровадити зорґанізовано акцію за приєднування нових членів. Говорено про окремого орґанізатора для Філядельфії та про створення комітету Союзових відділів, до якого входили би по три урядники з кожного місцевого відділу. Такий комітет має бути створений на наступних зборах Союзових відділів у січні. Ціллю такого комітету булоб оживити та поширити працю на Союзовому полі міста Філядельфії. Опісля були ще запити в ріжних орґанізаційних справах, і на ті запити гол. рек. секретар давав відповідні пояснення.

Присутній.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

Листопадове Свято.

Українська православна громада при участі місцевих братств, товариств, хору ім. Лисенка, сестрицтв і ОДВУ, — МУН відсвяткувала спільно Листопадове Свято в неділю, 7-го листопаду. Рано по Службі Божій о. В. Дяків відправив панахиду за поляглих борців України і виголосив відповідну проповідь. При могилі стояли члени МУН і ОДВУ з прапорами, а сестрицтво, молоде і старше, зо світлом, підносячи тим торжественність хвилі.

Вечором відбувся концерт. Місцевий парох, о. В. Дяків, сказав вступне слово і візвав присутніх віддати честь героям повстанням з місць і хвилевою мовчанкою. Далі йшли концертові точки, виконані церковним хором ім. Лисенка, під управою Василя Роздільського. Хор відспівав дуже гарно кілька пісень. Сольові пісні і двоспіви виконали пані: А. Гірчиця і пані М. Дяків, С. Давидович, Й. Дмуховецький, Й. Процович. Святочну промову по українськи й анґлійськи виголосив молодий студент Володимир Буката з Елизабет, Н. Дж. Бесідник говорив не довго, але розумно, добре обдумано; як старші так і молоді вислухали його з великим заінтересуванням і нагородили промову гучними оплесками. Гарно співали і деклямували шкільні діти під проводом о. В. Дякова. Програма концерту складалася з пісень і деклямацій, дібраних до свята. Присутні вислухали програми з великою увагою і дали щире признання всім співакам і декляматорам. Свято закінчено гимном „Ще не вмерла Україна".

На панахиді в церкві жертвували по $1: о. В. Дяків, К. Сенчак, Д. Фенканин, Л. Кіча; по 50 ц.: С. Маїк, А. Мартин, А. Дерій; дрібними $11.55. Разом $17.05. З цвітів при вході $5.45. Володимир Буката жертвував $5 на визвольну боротьбу. Разом $27.50. Призначено на інвалідів $17.05, на визвольну боротьбу $10.45. Гроші вислано через Обєднання.

Михайло Філь.

АНҐЛІЙСЬКІ ЗБРОЄННЯ.

Британська армія усуває своїх старих командантів, а на їх місце йменує молодих. 63-літній пільний маршал сер Сайрил Деверел уступив зо становища начальника ґенерального штабу, а це становище заняв 51-літній ґенерал-майор Ґорт, поданий на цьому образку.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ПОСМЕРТНА ОПОВІСТКА

Дня 8-го грудня помер **Василь Поливка**, молодий член Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, У. Н. Союзу в Гейзлетон, Па. Похорон відбудеться в суботу, дня 11-го грудня з дому жалоби родичів Михайла і Анни.

В. Й. П.

О. Костюк, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

АНСОНІЯ, КОНН. Тов. Любов, від. 262, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12-го грудня, в церковній гали на Кліфтон Евеню, в годині 3:30 пополудні. Просимо прийти на час і вирівнати свої довги. Хто має знайомих, що не є членами У. Н. Союзу, та просимо привести на збори і вписати. — А. Гривна, предс.; С. Бери, кас.; О. Придун, секретар.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Дарахівщина, від. 275, повідомляє своїх членів, що місячні збори, котрі мали відбутися дня 4-го грудня в церковній галі, а не відбулися з причини місії, отож збори відбудуться в суботу, 11-го грудня в годині 8-мій вечером. Просимо прийти на ці збори бо є важні справи до полагодження. — С. Рибак, рек. секр.

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В НЮ ІНҐЛЕНД! ПОЗІР!

Заходами аматорів при українській православній громаді в Вунсакет, Р. Ай., буде виставлена українська оперета

ЧОРНОМОРЦІ

ОПЕРЕТА В ТРЬОХ ДІЯХ.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 12-ГО ГРУДНЯ (DECEMBER) 1937 РОКУ

В ЦЕРКОВНІЙ САЛІ, 394 BLACKSTONE ST., WOONSOCKET, R. I.

Початок 4-та година точно. — Білети: 50 ц. і 35 ц. Діти 15 ц.

Українці! Одинока нагода бачити чарівну оперету з життя в Чорноморії. Похід козаків на Черкесів. Сватання сотника Кабиці. Кулина із Самари. Отаман Тупиця. Орли-України вертають з походу. — Соля, дуети, терцети. — Хори: дівочі, мішані та козацькі. — При пяні панна Маруся Познанська.

Заряд Громади.

ПОТРІБНІ

ХОРОВІ СПІВАКИ

(СОПРАНИ, АЛЬТИ, ТЕНОРИ, БАСИ)

ДЛЯ ФІЛЬМОВОЇ ПРАЦІ

ПРОБА ГОЛОСІВ: В СУБОТУ 11. Й У ВІВТОРОК 14. ГРУДНЯ

Від години 4-тої до 6-тої вечером.

ГОЛОСИТИСЯ ДО: UKRAFILM Studio, 747 Broadway (near 8th St.)

Їхати на Astor Place or 8th Street.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

AIR-MINDED UKRAINIANS ORGANIZE FLYING SCHOOL.

Oshawa, Nov. 22 (Special) — Determined to become licensed pilots and also to train to enter other branches of aviation, a group of young Ukrainians formed a flying club at a meeting held at the Ukrainian National Federation Hall on Albert street, Sunday Afternoon.

It is planned to form a ground school to be organized under the Department of Transport, civil aviation branch of the Dominion. Patrick Antin, Oshawa pilot, is to act as instructor.

Michael Wladyka was chosen president with Stanley Poloz at treasurer. Other officers include John Moroz and Alex. Shestowski as secretaries, and William Wladyka as campaign manager to raise funds. The club room will be at 607 Albert street. Honorary presidents are General Sikewich and Lt.-Col. J. L. Morey De Morane of Toronto.

Lt.-Col. De Morane recalled that he organized the first Ukrainian flying squadron in 1917, and so many youths enlisted that he had to pick the most suitable and reject the rest. Youth today in greater numbers must take up aviation to keep up with other nations, he declared.

Col. De Morane told the new club members that if the time ever comes when Ukraine fights for her independence, the mother country will expect Ukrainian youth in other lands to come to her aid. For that reason he advised them to take up aviation seriously.

Russia, the speaker said, does not allow Ukrainians to learn aviation unless they first become Communists. As a result only one and a half per cent of the Russian air force today consists of native Ukrainians.

(The Evening Telegram, Toronto, Nov. 23, 1937)

Д-Р М. МИЛОВИЧ
1422 W. GIRARD AVENUE
PHILADELPHIA, PA.

● ЛІКУЄ внутрішні недуги (це є: недуги серця, легенів, жолудка, кишок, печінки, нирок, крови, жил, нервів ревматизм, цукрову хоробу і інші) й полові недуги.

УРЯДОВІ ГОДИНИ: в понеділок, середу, четвер і суботу 9—2:30; вівторок і пятницю 3—3:30.

Telephone: STEvenson 2014

НЮАРК, Н. ДЖ., Й ОКОЛИЦЯ!

ЗАХОДАМИ ТРЕТОЇ СОТНІ ЧОРНОМОРСЬКОЇ СІЧИ ІМ. ДМ. ВІТОВСЬКОГО, В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

БУДЕ ВІДІГРАНА

ДРАМА В 5-ох ДІЯХ під режісерою п-ні КРАСНОВСЬКОЇ

„Жидівка Вихрестка"

В СУБОТУ, ДНЯ 11-го ГРУДНЯ (DECEMBER) 1937 Р.

В СІЧОВІЙ ГАЛИ

229 SPRINGFIELD AVE., NEWARK, N. J.

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОДИНІ 7-мій ВВЕЧІР. ВСТУП 40 ЦЕНТІВ.

В драмі беруть участь найкращі сили міста Ню Йорку, а то: п-ні Р. Красновська, Марія Назар, Оля Кухар, п. Жуковський, Перчишин, Хоміцький, Яновський, і т. д. Драма ЖИДІВКА ВИХРЕСТКА вже давно виставлювана в Нюарку. Першорядні артисти з Ню Йорку викажуть повну красу згаданої штуки. Приходіть всі громадно, бо за певне вдоволення ручить — Команда 3. Сотні Чорноморської Січи в Нюарку. 287

УКРАЇНСЬКІ СТІННІ КАЛЕНДАРІ НА 1938 РІК

У ГАРНИХ КОЛЬОРАХ.

● Календаріюм друковане українською мовою.
● Свята означені чітким червоним друком.

РІЗДВО ХРИСТОВЕ З АНГЕЛАМИ
СЛАВА ВО ВИШНИХ БОГУ
ПРЕСВ. СЕРЦЕ ПРЕЧ. ДІВИ МАРІЇ
ПРИЧИСТА ДІВА МАРІЯ з малим Ісусом Христом.
ПРЕСВ. СЕРЦЕ ХРИСТОВЕ
ІСУС ХРИСТОС МІЖ ВІВЦЯМИ
ІСУС ХРИСТОС НА ОЛИВНІМ ГОРОДІ
СВЯТА РОДИНА
СВ. ЙОСИФ З МАЛИМ ІСУСОМ
АНГЕЛ ХОРОНИТЕЛЬ НАД ДІТЬМИ
АНГЕЛ ХОРОНИТЕЛЬ СТЕРЕЖЕ дітей від поїзду.
ДІТИ ПРИ ЗАБАВІ НАД РІКОЮ

ШЕВЧЕНКО, ФРАНКО Й ДРАГОМАНІВ.
ТАРАС ШЕВЧЕНКО
ІВАН ФРАНКО
ПАРУБОК ПРИГРАВАЄ ДІВЧИНІ КОЛО КРИНИЦІ
ГІРСЬКИЙ КРАЄВИД У НОЧІ
ЗИМОВИЙ ВЕЧІР КОЛО МЛИНА
ХЛОПЕЦЬ І ДІВЧИНА КОЛО КРИНИЦІ
МОЛОДА УКРАЇНКА

ГУЦУЛ НА ПОЛОНИНІ
СИНИ МОЇ, ГАЙДАМАКИ
ЗАСВИСТАЛИ КОЗАЧЕНЬКИ
ПРЕЗИДЕНТ РУЗВЕЛТ
ВЕСНА НА ФАРМІ
ВЕСНА В ГІРСЬКІЙ ДОЛИНІ
ЗАХІД СОНЦЯ ЛІТОМ
МАЛА ГОСПОДИНЯ
РОМЕО Й ДЖУЛЄТА

25 ЦЕНТІВ ОДИН, 5 ЗА $1.00.

● Замовлення на C.O.D. не висилається.

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

Клівленд, Огайо: Відділ 102 У. Н. Союзу з посвячення прапорів пересилає $62.50 на визвольну боротьбу.

S. Н. Дикан пирослав збірку з ювилею гром. Л. Котовича $25 на визвольну боротьбу.

Вунсакет, Р. Ай.: Від ОДВУ ч. 16 $5 на визвольну боротьбу.

ЙОНКЕРС, Н. Й.

На Лемківщину.

Клюбовці Укр. Гром. Дем. Клюбу (при вул. Вашінгтон) зробили у салі клюбу 28. листопаду несподівану вечерю в честь своїх членів Семена і Ксені Вовчак з нагоди їх 20-літнього подружого життя. Підчас вечері на заклик гром. П. Гарасимовича присутні гості зложили $5 на освітні цілі Лемківщини і переслали їх до краю через „Обєднання".

Член Клюбу.

МЕЙЗВИЛ, ПА.

На інвалідів.

Українська громада в Мейзвил, Па., в місяці інвалідів також згадала про тих, що своє здоровля віддали в обороні рідного краю. По Службі Божій о. Е. Милянич виголосив коротку проповідь, у якій згадав про українських інвалідів. А потому відправив панахиду по українських поляглих героях. По панахиді переведено збірку на українських інвалідів, яка дала суму $9.25. Гроші переслано через Обєднання на призначену ціль.

Парохіяльний уряд.

КЛІВЛЕНД, О.

З ювилею на визвольну боротьбу.

Громадяни Софія і Семен Бігановські святкували 25-літній ювилей свого подружого життя. На гостину вони запросили своїх приятелів та знайомих, які серед гарної забави не забули за рідний край і зложили $5 на визвольну боротьбу. Жертвували: С. і С. Бігановські $2; по $1: О. Шалапій, пані Корніьовська, Юлія Бзділь.

Юлія Бзділь.

ІСТОН, ПА.

Збірка на Листопадовім Святі на інвалідів.

В додатку до допису про Листопадове Свято в Істон подаємо спис жертводавців, що зложили свої жертви на українських інвалідів. Жертвували по $1: о. М. Коятуцький, І. Габрилович, М. Колодруб, П. Борис, А. Рейтак, Д. Когут, В. Сокіл, Г. Балешта, І. Вересюк, М. Загоройко, М. Лубоцький, М. Підгайний, М. Запоржоний; по 50 ц.: Д. Вересюк, Т. Кульчицький, Ю. Кульчицька, Й. Ганусик, Д. Підгайний, С. Возний; по 25 ц.: А. Колодруб, К. Фотій, А. Загоройко, А. Борота, пані Гарасимович, пані Кьонжик, Т. Славич, пані Рейкла, В. Литвин, І. Підборецький.

М. К.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ.

На інвалідів.

Т-во ім. Тараса Шевченка на своїм мітінгу 6. листопаду ц. р. згадало про наших інвалідів й рішило прилучитися в цім місяці інвалідів до загальної підмоги тим, що своє здоровля стратили в обороні рідного краю й осталися каліками на ціле життя. Коли вони не жалували себе, свого здоровля, щоб вибороти Україні волю, то ми бодай раз на рік не повинні забувати про них і зложити бодай малі жертви на їх піддержку. Присутні члени з цеї нагоди зложили: А. Зілінський, С. Вінярський, П. Криловський, М. Бурнас, П. Телевяк, Т. Гайда по $1; С. Сосовський, А. Редькива, І. Габрилович, М. Сас, А. Теральська, по 50 ц. Разом $8.75. Крім того наша тут роджена молодь зорганізована в Український Молодечий Клюб, що має також тепле почуття для визвольних змагань старого краю, долучилася до цеї цілі і зложила від себе $5. Разом $13.75. Гроші переслано через Обєднання.

Уряди: **Т-ва ім. Шевченка і Молодечого Клюбу.**

АДВОКАТ
О. Е. МАЛІЦКИЙ

Отсим повідомляє всіх своїх клієнтів, приятелів і знайомих, що він переніс свою канцелярію з під числа:
512 Society for Savings Bldg.
ДО
801—802 Society for Savings Bldg.
(На осьмім поверху).
Від 1-го грудня його адреса є:
O. E. MALISKY
801-2 Society for Savings Bldg
(Public Square)
CLEVELAND, OHIO.
Телефон: Cherry 6014

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ВИКАЗ ЖЕРТВ ЦЕНТРАЛІ О. Д. В. У.

Ню Йорк, Н. Й.: Додаткова сума зо свята героїв $10.28.

Гартфорд, Конн.: 3-тий від. УЧХ, ОДВУ $15 на захист для політичних скитальців.

Шікаго, Ілл.: 10-тий жіночий відділ ОДВУ на визвольну боротьбу $25.

Рочестер, Н. Й.: 20-тий від. ОДВУ $25 на визвольну боротьбу.

Пасейк, Н. Дж.: 34-тий від. ОДВУ $3.55 на визвольну боротьбу.

Клівленд, Огайо: 9-тий жіночий відділ ОДВУ $18.82 на політичних вязнів.

Ню Гейвен, Конн.: Зо збірки в греко-католицькій церкві $17.25 на інвалідів (переслала панна Мирослава Хавлюк).

Алентавн, Па.: Комітет „Українського Національного Дня" пересилає $445.32 на такі цілі: визвольна боротьба $145.32; Рідна Школа $100; політичні вязні $100; інваліди $100.

Шікаго, Ілл.: Окружна управа ОДВУ з Листопадового Свята $200, на визвольну боротьбу $150, на інвалідів $39.56 і на адміністраційний фонд $10.44.

Мінеаполіс, Мінн.: З Націоналістичного Дня на визвольну боротьбу $47.81. — 32-гий від. ОДВУ зо збірок на визвольну боротьбу $13.50.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ. (81)

Джейн почала ближче оглядати „зброю" Тибса і скоро переконалася, що його маленький револьвер навіть не був наладований. Колиж вона почала розпитувати для цікавости, де є кулі, то Тибс з острахом відповів, що револьвер з кулями є дуже небезпечний. Брави, який прислухувався до цього, сказав, що треба буде другого дня післати Тибса з тою „зброєю" на стійку.

Але треба було щось робити. Джейн передівсім приказала чоловікам, щоб узялись до будови, а сама взялася до чогось іншого. Княгиня Сборов, приглядаючись до роботи Джейн, закричала: „Що, на Бога, ви робите?" Джейн спокійно відповіла: „Лук, княгине, лук. Чи чули ви коли про таку річ?" Княгиня здвигнула плечима і почала з цікавістю приглядатися до роботи.

По хвилі княгиня почала знову втручатися до розмови, виявляючи свою безмірну наївність. Вона сказала: „Як то гарно, Джейн, що ви такі підприємчиві. Тепер, коли ви зробите цей лук, ми будемо стріляти до влучі і в той спосіб збувати час. Бо робиться дуже нудно". Джейн на це не відповіла нічого, тільки далі пильно стругала патик.

Біля полудня Джейн мала готовий лук і кільканацять стріл. Кінці тих стріл вона обсмалила на вогні, щоби зробити їх у той спосіб твердими й гострішими. Маючи таку зброю в руках, вона промовила до товариства: „А тепер я попробую оцьтим луком сполювати якусь дичину". Киті була здивована. „Невже ви йдете самі?!" — вона закричала.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ української жінки до домашньої роботи. 282-7
ІВАН КРАВЧУК,
25 PROVIDENCE STREET,
WEST WARWICK, R. I.

На всіх імпрезах і весіллях „Радіова Орхестра" М. А. СЕРБЕНСЬКОГО Обслужить і найкраще
369 AVE. A. NEW YORK CITY
Телефон: ALgonquin 4-4957

АДВОКАТ.
В. КУЗЬМА
241 SPRINGFIELD AVENUE
над банком Fidelity Union Trust Co.
NEWARK, N. J.
Telephone: BIGELOW 3-7303.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET
between 1st and 2nd Avenue,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410
Урядові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

Даром пробка зілля
МІЛЕРТОН LAXATIVE
Мілертон є приємний і легкий до зажиття.
Мілертон дає найкращі успіхи, коли його вживається тільки в конечности, а тоді заживається його або зараз перед нічним спочинком, або по встанню рано. Мілертон не викликає привички.
ОДНА ВЕЛИКА КОРОБКА $1.00 вистане майже на цілий місяць.
Спеціяльний продаж по знижених цінах лише до 25-го лютого 193...
1 коробка 75 ц. 2 коробки $1.25
3 коробки $1.75 6 коробок $3.00
12 коробок $5.50
Питайте за зіллям Мілертон у вашій сусідній аптиці, а як там його не мають, то пишіть до:
J. S. MILLER, Inc., Dept. U.,
P. O. Box 628, Newark, N. J.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниці, як далеко поза Нюарком. Вразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга щира і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Melrose 5-657

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Ундертейкер
заряджує погребами по ціні так низькій, як $150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY
Dignified Funerals as low as $150
Telephone: Orchard 4-[illegible]